

El curs 2002-2003 va ser la comissària de l'«Any de les Llengües», un cicle de conferències destinat a tots els membres de la UAB sobre tots els vessants de les llengües: el llenguatge literari, les llengües de signes, les llengües en perill d'extinció, l'evolució lingüística, la traducció, etc., en què va aconseguir que estudiants i professors dialoguessin llargament amb autors tan reconeguts internacionalment com R. Kapuscinski, J. Saramago o G. Colón.

Preocupada pels problemes socials, no va defugir el compromís polític i social, però mai no en va fer bandera pública. Va ser vicerectora de Recerca a la UAB (1999-2002) i va formar part de diversos comitès científics de la *European Science Foundation* i de l'*European Research Council*. Discreta fins a l'hermetisme, sabia que la seva responsabilitat contribuïa a la millora de la recerca a Europa i l'encaminava cap al dret camí.

Els seus exalumnes la recorden com una professora excel·lent, preocupada sempre per estimular la seva incipient curiositat per qualsevol vessant de la matèria d'estudi; sempre suggerint una lectura, una pregunta de recerca, una connexió interessant. Tot plegat forma part de la seva actitud davant la vida, perquè en ella la recerca científica, la docència, el compromís per la justícia social, la fidelitat als ideals, a la família i als amics formaven una trama d'exigència i generositat indescribibles. Com a col·legues, podem donar fe de la seva generositat compartint materials, idees, referències, suggerint preguntes, revisant treballs, de la mateixa manera que feia amb els estudiants, becaris i doctorands.

No només la lingüística catalana ha perdut una bona col·lega, una bona lingüista; tota la comunitat internacional de lingüistes generativistes també està de dol per una lingüista que ha enriquit el nostre coneixement de les llengües i de la facultat humana del llenguatge.

Anna BARTRA-KAUFMANN
Universitat Autònoma de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans
Gemma RIGAU
Universitat Autònoma de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

CURT J. WITTLIN
(Reinach, Suïssa, 1941 – Tortosa, 2019)

El passat 23 de setembre de 2019, després d'una cruel malaltia, va morir a Tortosa, on residia des de feia més de catorze anys, Curt J[oseph] Wittlin. Un dels grans romanistes del seu temps i un dels millors coneixedors de la nostra Edat mitjana literària, i especialment de les traduccions catalanes medievals i de l'obra de Francesc Eiximenis.

Havia nascut el 13 d'abril de 1941, a Reinach (Suïssa), al cantó de Basilea-Camp. Estudià a l'Humanistisches Gymnasium de Basilea, on obtingué el títol de batxillerat en filologia grecollatina l'any 1960. I, posteriorment, a la Universitat de Basilea, on va obtenir el màster i, després d'ampliar estudis a les universitats de París, Florència i Barcelona, es doctorà l'any 1965 en filologia iberoromànica, lingüística francesa i literatura italiana sota la direcció del professor Germà Colón. La seva tesi doctoral, l'edició i estudi de la traducció catalana feta per Guillem de Copons del *Libre del Tresor*, de Brunetto Latini, es publicà a la col·lecció «Els Nostres Clàssics».

Acabats els estudis, se n'anà als Estats Units d'Amèrica per ensenyar francès i alemany, durant dos anys, en un *college* de Barbourville, a l'estat de Kentucky. D'allí, l'any 1967 es traslladà al Canadà, a la ciutat de Saskatoon, on començà a treballar com a professor de la Universitat de Saskatchewan, d'on fou catedràtic de filologia romànica i lingüística històrica fins a la seva jubila-

ció, l'any 2000. En establir-se a l'Amèrica del Nord canvià, per una C, la K del seu nom (Curt) i adoptà la J com a abreviació del *middle name*.

La seva recerca, recollida en un centenar llarg d'articles i més d'una quinzena de llibres, entre altres temes s'ocupà especialment del treball dels traductors medievals: *Titus Livius. Ein mittel-lateinischer Kommentar und sechs romanische Übersetzungen*, Tübingen: Niemeyer, 1970; Pero López de Ayala, *Las Décadas de Tito Livio*, I-III, 2 vols., Barcelona: Puvill, 1982; *Repertori d'expressions multinominals i de grups de sinònims en traduccions catalanes antigues*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1991; *De la traducció literal a la creació literària*, València / Barcelona: Universitat de Barcelona / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995, etc., de l'estudi d'algunes biblioteques medievals, de diversos autors catalans medievals, majoritàriament valencians: Ramon Llull —*Art abreujada de predicació*, Barcelona: Edicions del Mall, 1982—, Antoni Canals, Ausiàs Marc, el *Tirant lo Blanc*, Joan Roís de Corella —transcripció electrònica de les seves obres, amb concordances, 2 vol., arxivada a la Universitat Autònoma de Barcelona (1991)—, Romeu Llull, Miquel Peres... I, sobretot, dedicà una especialíssima atenció a l'obra de Francesc Eiximenis, sobre el qual fou una autèntica autoritat: sol o en col·laboració, n'edità diversos llibres, *Lo libre de les dones*, 2 vol., Barcelona: Curial, 1981; *De Sant Miquel Arcàngel*, Barcelona: Curial, 1983; *Dotzè llibre del Crestià*, Girona: Universitat de Girona, 1987-1988; *Psalterium alias Laudatorium*, Toronto: Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1988; *Scala Dei*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988; o bé una obra directament relacionada amb ell, *Ramon Soler, Doctrina compendiosa. Francesc Eiximenis discutint ètica professional amb els jurats de València*, València: Denes, 2006.

Gran excursionista, li agradava fer llargues excursions a peu i aquesta afició el dugué a interessar-se també per un gran autor excursionista com Jacint Verdaguer —edició comentada, amb Narcís Garolera, de les llibretes d'excursió de 1882 i 1883: *Jacint Verdaguer, Del Canigó a l'Aneto*, Lleida: Pagès editors, 2002; *De la Maladeta al Canigó. Cinquanta visions del Pirineu català*, Lleida: Pagès editors, 2004.

Aquesta intensa activitat investigadora li va ser repetidament reconeguda. L'any 1988 fou nomenat membre numerari de la Royal Society of Canada. Obtingué el premi Lluís Nicolau d'Olwer de l'Institut d'Estudis Catalans, l'any 1989, pel seu *Repertori d'expressions multinominals i de grups de sinònims en traduccions catalanes antigues*.

Membre fundador de la North American Catalan Society (NACS), en fou president entre 1990 i 1993. El seu llibre *De la traducció literal a la creació literària* va ser guardonat amb el premi Serra d'Or l'any 1996. L'any següent fou elegit membre corresponent de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. I, l'any 1999, li fou atorgat el Premi Internacional Catalònia de l'Institut d'Estudis Catalans i va ser nomenat «Investigador de l'Any» per la Universitat de Saskatchewan. La Generalitat de Catalunya el condecorà amb la Creu de Sant Jordi, l'any 2000, «pel seu reconegut prestigi com a especialista en l'edició de traduccions medievals a Europa, particularment als Països Catalans, i de textos clàssics». I l'any 2004 fou elegit membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

Un temps després de jubilar-se, l'any 2005, amb Marie-Louise, la seva esposa, es van traslladar a Catalunya i es van establir al Baix Ebre, on gaudien d'un clima molt més benigne que el de Saskatchewan i des d'on, mentre la salut li ho va permetre, podien continuar fent excursions, ara per les comarques centrals dels Països Catalans: el sud de Catalunya, el nord del País Valencià i el Matarranya. De caràcter obert i comunicatiu, primer en plena natura, envoltat d'oliveres, i després al costat de la catedral tortosina, s'integrà de seguida en aquesta seva nova terra d'adopció, n'aprengué els seus trets dialectals i formà part del teixit associatiu de Tortosa, que apreciava la col·laboració d'aquest home savi i bo, de profundes conviccions democràtiques i republicanes, lector habitual de la Biblioteca Marcel·lí Domingo, totalment compromès amb l'alliberament d'aquest

país. No va ser per casualitat, doncs, que la Comissió Onze de Setembre de les Terres de l'Ebre li encarregués la lectura del manifest de la Marxa de Torxes de 2011, que l'ajuntament de la seva ciutat li encarregués la conferència institucional de l'Onze de Setembre de 2015 o que, aquell mateix any, Òmnium Cultural li encarregués també una conferència dins els actes previs a la celebració de la Nit de Santa Llúcia que tingué lloc a Tortosa.

L'any 2015, un grup d'amics i col·legues, amb la col·laboració del Grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya «Cultura i literatura a la baixa edat mitjana» (NARPAN), el Grup de recerca de literatura catalana medieval de la Universitat d'Alacant (LICATMED), el Grup d'investigació de la Universitat d'Alacant «EXPLANAT: Recerques de llengua i literatura catalanes», el Projecte de recerca «La cultura literària medieval i moderna en la tradició manuscrita i impresa», el Projecte de recerca «El contexto literario de las poesías de Ausiàs March», la Fundació Carulla, la Institució de les Lletres Catalanes de la Generalitat de Catalunya, el College of Arts and Science de la Universitat de Saskatchewan i el Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València, vam tenir el goig d'oferir-li el volum d'*Estudis medievals en homenatge a Curt Wittlin*, editat a cura de Lola Badia, Emili Casanova i Albert Hauf i publicat a Alacant per l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. El volum es presentà solemnement a la sala Prat de la Riba de la seu barcelonina de l'Institut d'Estudis Catalans, el 18 de setembre d'aquell mateix any, i a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa, el 25 de setembre.

Però la malaltia ens el va començar a arrabassar ja fa un cert temps, quan encara en podíem esperar noves lliçons. Gràcies per la teva bona feina, amic, i descansa en pau.

August Bover i Font
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans